

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 19/2014 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (unionipetosdirektiivi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 19 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt jatkokirjelmän 2. OM 17.11.2014 asiassa U 57/2012 vp ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (unionipetosdirektiivi) lakivaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- erityisasiantuntija Sampo Brander, oikeusministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— sisäministeriö.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnot LaVL 9/2012 vp ja LaVL 7/2013 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Direktiivillä on tarkoitus korvata vuonna 1995 tehty yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskeva yleissopimus (jäljempänä yleissopimus) ja siihen myöhemmin liitetyt pöytäkirjat. Suomi on saattanut voimaan yleissopimuksen ja sen pöytäkirjat. Direktiivillä korvataan myös komission vuonna 2001 antama direktiiviehdotus yhteisön taloudellisten etujen rikosoikeudellisesta suojaamisesta.

Neuvottelut direktiiviä koskevasta esityksestä ovat edenneet trilogivaiheeseen. Jatkokirjeen tarkoituksena on informoida eduskuntaa siitä,

millaisia muutoksia direktiiviehdotukseen voi neuvotteluissa tulla. Todennäköistä on, että neuvottelut pyritään saamaan päätökseen Italian puheenjohtajuuskauden aikana.

Valtioneuvoston kanta

Suomi suhtautuu yleisesti ottaen myönteisesti direktiiviin, jolla pyritään yhtenäistämään unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevat rikosoikeudelliset säännökset. On tärkeää, että EU:n taloudellisia etuja suojataan yhtä tehokkaasti kuin jäsenvaltioiden taloudellisia etuja, ja että väärinkäytöksiin puututaan useilla erilaisil-

la keinoilla, joista rikosoikeudelliset keinot ovat osa.

Neuvoston yleisnäkemyks

Suomi on voinut hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston yleisnäkemykseksi koko direktiiviehdotuksen osalta OSA-neuvostossa 6.6.2013.

Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta

Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantojen keskeisimmät eroavaisuudet neuvoston yleisnäkemykseen verrattuna ja Suomen kannat näihin eroavaisuuksiin on esitetty oikeusministeriön 2. jatkokirjelmässä. Suomen kannalta tärkeimmät kysymykset koskevat seuraamuksia (7—8 artikla) ja vanhentumista (12 artikla).

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Direktiiviehdotuksen käsittely on edennyt trilogivaiheeseen, ja neuvottelut todennäköistä saatetaan loppuun Italian puheenjohtajuuskauden aikana. Aiempien lausuntojensa pohjalta valiokunta voi yhtyä valtioneuvoston näkemykseen siitä, että keskeisimpiä Suomen kannalta ovat seuraamuksia ja vanhentumista koskevat kysymykset, mitkä eivät ole puheenjohtajan viimeisessä kompromissiehdotuksessa kehittyneet Suomen kannalta toivottavaan suuntaan.

Puheenjohtajavaltio jakoi 18.11.2014 pidetyssä kokouksessa uuden ehdotuksen virkamiehen määritelmästä. Ehdotus palautti määritelmään europarlamentaarikot, jotka Euroopan parlamentti olisi poistanut määritelmästä. Ehdotus kuitenkin korostaa erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan huomioon ottamista ja edustajantoimen hoitamisen vapauden kunnioittamista. Ehdotukseen on myös lisätty kansallisten parlamenttien jäsenet, jotka oli poistettu määritelmästä neuvoston yleisnäkemyksessä. Oikeusministeriö on jättänyt asiakirjaan tarkasteluvarauksen. Valiokunta katsoo, että ensisijaisena tavoitteena pitää olla neuvoston yleisnäkemyksessä pysyminen.

Seuraamusten osalta Euroopan parlamentin kanta vastaa pitkälti komission alkuperäistä ehdotusta, kun neuvoston yleisnäkemyksessä enimmäisrangaistuksen vähimmäistaso oli las-

kettu valiokunnan aiempien kantojen mukaisesti viidestä vuodesta neljään vuoteen vankeutta ja rajattu koskemaan vakavia rikoksia. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että EU:n rikosoikeudessa otetaan riittävästi huomioon yksittäisen jäsenvaltion rangaistusasteikkokäytäntö eikä vaaranneta rikosoikeusjärjestelmien johdonmukaisuutta. Valiokunta antaa tukensa valtioneuvoston pyrkimyksille palauttaa esitys neuvoston aiempaa yleisnäkemyksestä vastaavaksi, jotta Suomi pystyisi säilyttämään nykyisen, johdonmukaisen linjansa rikosten enimmäisrangaistuksissa. Jos Suomi on jäämässä kysymyksen osalta selkeään vähemmistöön, voidaan viime kädessä hyväksyä myös viiden vuoden enimmäisrangaistuksen vähimmäistaso.

Vanhentumissäännösten osalta valiokunta tukee ensisijaisesti neuvoston yleisnäkemyksessä pysymistä. Neuvottelutilanteen niin vaatiessa Euroopan parlamentin ehdottamat 1 ja 3 kohdan mukaiset vanhentumissäännökset voidaan viime kädessä hyväksyä. Vanhentumisaajan katkaisemista koskeva säännös tulisi kuitenkin määritellä riittävän tarkkarajaisesti.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Anne Holmlund /kok	Arto Pirttilahti /kesk
vpj.	Stefan Wallin /r	Kristiina Salonen /sd
jäs.	James Hirvisaari /ml1	Jani Toivola /vihr
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	Kari Tolvanen /kok
	Aino-Kaisa Pekonen /vas	Ari Torniainen /kesk
	Jaana Pelkonen /kok	Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kirsi Pimiä.